

Doktori értekezés tézisei

KOMMUNÁLIS SZILÁRD HULLADÉK ELHELYEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS
TÁJRENDEZÉSI FELADATOK

Sallay Ágnes

Témavezető:
Csemez Attila
a műszaki tudományok kandidátusa

Budapest, 2003.

A doktori iskola
megnevezése: SZIE Tájépítészet és Döntéstámogató Rendszerek Doktori Iskola

tudományága: Tájépítészet

vezetője: Dr. Harnos Zsolt egyetemi tanár, MHAS
SZIE, Kertészettudományi Kar,
Matematikai és Informatikai Tanszék

Témavezető: Dr. Csemez Attila egyetemi tanár, CSc
SZIE Tájépítészeti, -védelmi és –fejlesztési kar
Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

.....
Az iskolavezető jóváhagyása

.....
A témavezető jóváhagyása

1. BEVEZETÉS

Magyarországon az elmúlt években egyre nagyobb feladatot jelent a települési szilárd hulladék mennyiségének folyamatos növekedése. A nyugat-európai fogyasztói szokásokhoz közeledés nagymértékben megváltoztatta a hazai vásárlási szokásokat, egyre több "egyszer használatos" áru kerül a háztartásokba.

A kommunális hulladék elhelyezését, szinte kivétel nélkül minden település maga oldja meg, annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben örvendetesen megnövekedett a regionális hulladéklerakók száma. A helyi lerakások következménye, hogy a lerakók többsége környezetföldtani szempontból alkalmatlan helyen és szakszerűtlen kezelési technológiával üzemel. A hulladék deponálása a település környékén óhatatlanul ökológiai, ökonómiai, higiénés valamint tájképi (a hulladék-lerakóhelyek minden esetben devasztált, rombolt felületekként jelennek meg) hatásokkal jár. A táji adottságokat befolyásoló szempontokat célszerű külön-külön is figyelembe venni, de mindent figyelembe vevő, integrált szemlélet hiánya előbb-utóbb tájhasználati konfliktusokhoz vezet. Számos napvilágra került probléma is bizonyítja, a nem megfelelően, illegálisan lerakott hulladék súlyos szennyező hatással lehet környezetére.

Az ipari tevékenység során a keletkező hulladék mennyisége fokozatosan nő, és rendkívül sokféle hulladék keletkezik. A Magyarországon évente képződő hulladékok mennyisége, még a nálunk fejlettebb EU-s országokban keletkező hulladékok mennyiségével összehasonlítva is jelentős. A keletkező hulladék többségét rendezett, illetve rendezetlen lerakás formájában helyezik el, csak töredéke kerül égetésre.

A nem megfelelő technológiai megoldások, az ellenőrizetlenül lerakott hulladékok számos veszélyt hordoznak magukban a környezetükre nézve, viszont megfelelő körülmények között a hulladéklerakás akár kedvező változásokat is okozhat a környezetében. Számos tájseb eltüntetésében fontos szerepet játszhat a hulladékkal való feltöltés, mely során akár újabb zöldfelületek, esetleg építési területek is keletkezhetnek a városokban. A hulladéklerakás kedvező példája lehet a Budapesten, Csillaghegyen működő lerakó, ahol megfelelő technológiával, szerves (inert) anyagokkal töltik vissza az elbányászott hegyoldalt. Hasonlóan pozitívnak tekinthető, hogy az 1800-as évek végén hulladékokkal feltöltötték a Duna-menti vizenyős területeket, és itt helyezték el a Műszaki Egyetem központi épületét is. Az erre járók tudják felfedezni itt az egykori hulladéklerakás nyomait.

A hulladékgazdálkodás igen szerteágazó területe a környezetvédelemnek. Ezen belül hozzám, a tájépítéshez a kommunális szilárd hulladékok elhelyezésének feladatai állnak legközelebb.

Kutatásaim ezért a hulladékok táji hatásaival foglalkoznak. Dolgozatomban szilárd kommunális hulladékokkal kapcsolatos magyarországi helyzetet, a keletkező hulladék mennyiségét csökkentő intézkedéseket és a hulladéklerakásához kapcsolódó tájrendezési feladatokat tekintetem át.

Célkitűzések:

1. Magyarország hulladék helyzetének áttekintése

A Magyarországon keletkező éves hulladék mennyisége 1999-ben 72,5 millió tonnára becsülhető, ebből 3,7 millió tonna a veszélyes, 65,8 millió tonna a nem veszélyes hulladék, közel 3 millió tonnát tesznek ki az ún. inert hulladékok. A nem veszélyes hulladékok több mint felét a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban képződő főként szerves hulladékok jelentik. A képződő kb. 4,5 millió t települési szilárd hulladék mintegy kétharmada a háztartásokban, a maradék egyharmada az intézményekben, szolgáltatásokban keletkezik. A települési folyékony hulladékok mennyisége 6,3 millió tonnára becsülhető, amely a csatornával és a szennyvíztisztítóval nem rendelkező településekről gyűlik össze, a települési szennyvíztisztító létesítményekben keletkező szennyvíziszap mennyisége 0,5 millió tonna. A maradék mintegy 23,2 millió tonna nem veszélyes hulladék az iparban képződik (OHT, 2001.).

2. A hulladék-elhelyezés jogi intézményrendszerének feltárása, értékelése

Néhány évvel ezelőtt még minden település maga oldotta meg a keletkező kommunális hulladékainak elhelyezését, ezért szinte minden településen volt hulladéklerakó. Az EU csatlakozás gondolatának megjelenésével, a jogharmonizációval párhuzamosan a megváltozott szemlélet és jogi szabályozás miatt az elmúlt években a helyi lerakás helyett egyre inkább az ún. regionális hulladéklerakók kerültek előtérbe. Mára a jogszabályok, az Országos Hulladékgazdálkodási Terv előírásai szerint már csak regionális lerakókat lehet építeni. Kutatásaim során értékeltem a regionális és a helyi lerakás előnyeit és hátrányait.

3. A lezárt hulladéklerakók utóéletének feltárása minta területen

Magyarország legnagyobb városa Budapest. Itt keletkezik a legtöbb hulladék és mint a történeti kutatásaimból kiderült, itt kezdték meg legelőször a hulladékok szervezett gyűjtését, tehát itt található a legtöbb már használaton kívüli hulladéklerakó is. A főváros megfelelő kutatási terület volt arra, hogy a hulladéklerakók utóéletét vizsgálhassam.

A Fővárosi Közterületfenntartó Rt. (korábban FKfV) Budapest területén az elmúlt évtizedekben számos hulladéklerakó-telepet üzemeltetett, melyeket elsősorban korábbi bányák visszamaradt gödrében alakították ki. A három város egyesülése, Budapest létrejötte után megkezdődő nagyarányú városfejlődés miatt a lakott területek közelében igen sok agyag, valamint kőbánya üzemelt. A bányák többségét bezárás után a lakosság amúgy is hulladékok elhelyezésére használta. A Közterületfenntartó Vállalat számára is adott volt a lehetőség arra, hogy megfelelő, rekultiválatlan gödröket találjon a lerakáshoz. A bányák működésekor a közelben szinte csak lakatlan területek voltak. Az utóbbi évtizedekben viszont a város kisebb-nagyobb mértékben körülnötte ezeket a részeket is. A növekvő lakossági ellenállás és a tároló kapacitás csökkenése a Fővárosi Közterületfenntartó Vállalatot arra ösztönözte, hogy a lerakást befejezze, és a területeket visszaadja az önkormányzatoknak.

4. A hulladék-elhelyezés környezeti, társadalmi és gazdasági hatásainak áttekintése, mérséklésére intézkedések kidolgozása

Minden az embert és környezetét érintő intézkedést át kell hatnia a fenntarthatóság gondolatának. A fenntartható fejlődést első megfogalmazása óta sokan és sokféleképpen értelmezték. A Brundtland Bizottság eredeti definíciója szerint: „A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.” A mai értelmezésben a gazdaság fenntartható fejlődésének lényege az olyan termelés, amelyet a természeti erőforrások regenerálhatósága, az emberi egészségmegőrzés követelményei és a környezet terhelhetősége korlátoz, s amely egyúttal megteremti a gazdaság résztvevőinek érdekeltségét a társadalom és a környezet igényeinek kielégítésében. Az egyes intézkedések, létesítmények környezeti, társadalmi, gazdasági hatásai szorosan összefüggenek, de soha sem lehetnek egyenrangúak.

5. A hulladéklerakók helykiválasztásának környezeti megfelelőségét szolgáló módszereinek elemzése, fejlesztése

A hulladék-elhelyezés sokak számára még ma is elsősorban gazdasági problémát, feladatot jelent, ezért a lerakók helykiválasztásánál is elsősorban a gazdasági szempontokat veszik figyelembe, a táji és a környezeti szempontokat nem. Kutatásom során a nemzetközileg használatos helykiválasztási metodikákat elemeztem, környezeti és táji szempontokkal bővítettem.

2. A FELDOLGOZÁS MÓDSZERE, A VIZSGÁLATI ANYAGOK BEMUTATÁSA

1. Statisztikai feldolgozás

A magyarországi hulladék-helyzet áttekintésében a statisztikai adatokra támaszkodtam, amelyből a területi eloszlásokra lehetett következtetni. Ezzel kívántam megalapozni a hulladékok mennyiségét csökkentő intézkedések kidolgozását, hiszen a megfelelő technológia kiválasztása nagy mértékben függ a jelenlegi hulladék-kezelési szokásoktól.

2. Adatlapos felmérés

A régi hulladéklerakók felmérésénél saját adatlap kidolgozásával segítettem elő a megfelelő feldolgozhatóságot. Az adatlapokat a helyszíni bejárások során kitöltöttem és így megfelelő áttekintést kaphattam a régi lerakók utóéletéről, a rekultiváció módjáról, eredményességéről.

3. Metodika kidolgozása a hulladéklerakók helykiválasztására

A gazdasági szemléletű helykiválasztási metodika újragondolásával, a környezeti és a táji szempontok figyelembe vételével új helykiválasztási metodikát dolgoztam ki, melynek használatával a fenntartható fejlődés alapelvei hosszútávon megvalósíthatók. A helykiválasztás megkönnyítésére adatlapot dolgoztam ki. A megfelelő adatlap kitöltésével a helykiválasztás folyamatát jelentős mértékben felgyorsítottam.

4. Térinformatikai feldolgozás

Mind a hulladék-helyzet áttekintésénél, mint a régi hulladéklerakók felmérésénél a kapott eredményeket térinformatikai szoftverek alkalmazásával ábrázoltam, ami megkönnyítette az áttekintést és országos adatbázisok kialakítását tette lehetővé. Ugyancsak térinformatikai programot alkalmaztam a mintaterületen a rekultivációs terv elkészítésénél. Ugyancsak térinformatikai módszereket alkalmaztam a regionális és helyi hulladéklerakás értékelésénél.

3. AZ ÉRTEKEZÉS TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEI ÉS GYAKORLATI HASZNOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

Dolgozatomban áttekintettem a kommunális szilárd hulladékelhelyezéssel kapcsolatos hulladékgazdálkodási és tájrendezési feladatokat. Foglalkoztam

- a keletkező és lerakásra kerülő hulladékok mennyiségének csökkentésére irányuló módszerekkel,
- a hulladéklerakó optimális helyének kiválasztásával,
- a hulladéklerakók működtetésénél jelentkező környezetvédelmi problémák megoldásával.

Áttekintettem a témához kapcsolódó külföldi szakirodalmat, tanulmányútjaim során a helyszínen tanulmányoztam a német, az osztrák és az olasz hulladékgazdálkodási gyakorlatot.

Kutatási eredményeim:

1. A kutatásaim során szerzett adatok alapján megállapítottam, hogy a települési szilárd hulladék mennyisége az elmúlt években, évtizedekben fokozatosan növekedett hazánkban is. Ezen belül is jelentősen nőtt azoknak az anyagoknak a mennyisége, amelyek megfelelő hulladékgazdálkodás esetén újrafelhasználhatók, újrahasznosíthatók lennének. A keletkező kommunális szilárd hulladék jelentős része (közel 18,5% papír, 4,5% műanyag, 3% textil, 5-6% üveg, 4,5% fém) megfelelő gyűjtés mellett újrahasznosítható lenne, így csökkentve a lerakásra kerülő hulladék mennyiségét.
2. Áttekintettem a magyarországi hulladék helyzetét és megállapítottam, hogy Magyarországon jelenleg közel 700 hulladéklerakó üzemel. Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv megvalósulása esetén ez a szám kb. 100–120-ra csökken majd. A regionális hulladéklerakók helyét azonban a lakosság ellenállása miatt nem könnyű kijelölni. Nálunk is jól megfigyelhető az angolul NIMBY, németül Szent Flórián elvként (Segíts Szent Flórián, hogy a más háza égjen le, ne az enyém) ismert szindróma. A hulladékot senki sem akarja befogadni, mindenki szabadulni igyekszik tőle. A lakossági ellenállás az elmúlt évtizedek negatív tapasztalatai miatt teljességgel érthető. A már kialakult negatív képen csak hosszú évekig tartó kitartó meggyőző munkával lehet változtatni. Esettanulmány elemzésével megállapítottam, hogy

megfelelő kompenzációval a hulladéklerakó elhelyezéséből adódó negatív hatásokat a lakosság számára elfogadhatóbbá lehet tenni.

3. A nemzetközi és a hazai jogszabály rendszer elemzésével feltártam a jogszabályok hiányosságait és javaslatot dolgoztam ki a jogi intézményrendszer fejlesztésére, a táji környezeti szempontok figyelembe vételére a lerakók helykiválasztásánál és rekultivációjánál.
4. Kutatásaim során megállapítottam, hogy mind a helyi mind a regionális hulladéklerakásnak vannak előnyei és hátrányai is. Bár az uniós gyakorlat a regionális lerakást preferálja táji, környezeti szempontok alapján megállapítottam, hogy a hazai viszonyok között mind a helyi, mind a regionális lerakásnak lehet létjogosultsága és szükséges lenne a korábban körzeti lerakónak nevezett lerakási formának a visszaállítására is.
5. A budapesti felhagyott lerakókról készített felmérésem alapján megállapítottam, hogy a hulladék lerakás általában korábbi bányagödrökben történt és így tájsebet szüntetett meg, azonban a lerakás befejezése után (legtöbb esetben gazdasági és szabályozási okokra visszavezethetően) nem történt meg a rekultiváció, hanem a lerakók területe évtizedekig rendezetlenül maradt, ezzel tájhasználati konfliktusokat (rendezetlen látvány, bűz, szálló hulladékok, újabb illegális lerakások) okozott környezetében. Az egykori hulladéklerakók a lakóterületek terjeszkedése miatt ma sűrűn lakott területeken találhatóak és így megfelelő rekultivációval a városlakók számára rekreációs felületekként szolgálhatnának.
6. A hulladéklerakók kialakításakor számtalan gazdaságossági és környezetföldtani, környezetvédelmi szempontot kell figyelembe venni. Ezek közül manapság a gazdaságossági szempontok kerültek előtérbe, noha a ma gazdaságosnak tűnő megoldások, a jövőben megjelenő környezetszennyezések miatt igencsak drágának bizonyulhatnak. Ezért a helykiválasztásnál alkalmazható a Maximin-Minimax, illetve a pozitív-negatív kiválasztás módszerei közül a környezeti megfeleléség érdekében a pozitív kiválasztást tartom a megfelelőnek, mivel ennek alkalmazásával csökkenthetők a környezeti kockázatok a legkisebbre. Az általam kidolgozott felmérési módszer

megkönnyítheti a hulladéklerakók helyének kiválasztását, lerövidítve a kiválasztás folyamatát.

7. A nemzetközi vizsgálatok és a hazai hulladéklerakás ismeretében megállapítható, hogy még a megfelelően elhelyezett és kialakított hulladéklerakók is időzített bombának tekinthetők mindaddig, míg nem lehetünk biztosak abban, hogy a kommunális hulladéklerakóra csak és kizárólag háztartási hulladék kerül, amely nem tartalmaz semmiféle veszélyes komponenst. Az esetleges haváriák százszázalékos (már amennyire egyáltalán száz százalékról beszélhetünk ilyen esetben) elkerülése olyan irreálisan magas költségeket von maga után, amelyeket ma az önkormányzatok nem képesek vállalni. A megfelelő elhelyezés az esetleges katasztrófák esetén a károkat minimálisra csökkenti.
8. A külföldi tapasztalatok és a hazai gyakorlat ismeretében megállapítottam, hogy a jogszabályoknak és szakmai elvárásoknak megfelelően elhelyezett, kialakított és működtetett hulladéklerakó nem jelent különösebb veszélyt a lakóterületekre, azok környezetére. Odafigyeléssel, szakértelemmel vezetve a hulladéklerakó nem elviselhetetlen szomszéd. Megfelelő kompenzáció esetén a lakosság elfogadja a létezését.
9. Kutatásaim alapján megállapítottam, hogy a hulladéklerakó betelése után igen fontos a rekultiváció. A rekultiváció szempontjai között a tájba illesztésnek elsődlegesnek kell lennie. A rekultiváció módját minden esetben a további hasznosítási cél határozza meg. Ettől függően választhatunk talajjal fedett, illetve fedetlen rekultivációs formát. A helyesen kialakított felszíni formák és a növénytelepítés a hulladéklerakót "láthatatlanná" tehetik. Még dombépítéssel is lehet a végeredmény egy kellemes dombocska, amely gazdagíthatja is a tájat. Amennyiben meglévő bányagödröt használtunk fel hulladéklerakásra, a bányászat keltette tájseb eltűnik. Nagyon fontos, hogy látvány és a terhelhetőség elemzése annak érdekében hogy megállapíthassuk, hová mennyi hulladékot engedünk elhelyezni. Nem szabad, hogy gazdasági érdekekből olyan alakulatokat hozzunk létre, amelyek a tájban funkcionális, ökológiai és tájészttikai konfliktusokhoz vezetnek.

10. Kutatásaim során áttekintettem a hulladéklerakók rekultivációja során a külföldi gyakorlatban alkalmazott növényfajokat és azok hazai alkalmazhatóságát. Több rekultivált lerakó értékelésével az irodalmi ajánlásokat felülvizsgáltam, értékeltem.

11. Az esztergomi régi hulladéklerakó rekultivációs tervének készítésekor a kutatásom során szerzett ismereteket alkalmaztam, a környezetalakítási terv elkészítésekor és a megfelelő növényanyag kiválasztásakor.

AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉBEN MEGJELENT EGYÉNI PUBLIKÁCIÓK PUBLIKÁCIÓK

Folyóiratcikkek:

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakók utóélete
Tájépítészet 2001/3. szám p.44-46.

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakás az országos hulladékgazdálkodási terv fényében
Tájépítészet, 2002/1. szám p.43-46.

Sallay Ágnes:
Esztergom-kertvárosi régi hulladéklerakó rekultivációs terve
Tájépítészet, 2002/őszi 5. szám p.30-34.

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakók helykiválasztása
Tájépítészet, 2003/ tavaszi 6. szám p.40-44.

Konferencia kiadványok: (Abstract)

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakó helykiválasztása GIS-szel
Lippay János Tudományos Ülésszak, 1995. p.12.

Sallay Á.:
GIS in der Landschaftsplanung
Humboldt Universität Berlin, Wissenschaftliche Tagungen 1996. p.2.

Sallay Á.:
Rekultivierung von Mülldeponien im Stadtgebiet von Budapest,
Humboldt Universität Berlin, Wissenschaftliche Tagungen 1998. p.4.

Sallay Ágnes:
Hulladékelhelyezés: regionális vagy helyi probléma?
Lippay János Tudományos Ülésszak, Budapest 1998. p38-39.

Sallay Ágnes:
A hulladékelhelyezés környezetei, társadalmi és gazdasági hatásvizsgálata
SZIE Napok, Budapest, 2002. augusztus 28. p. 15-16.

Konferencia kiadványok: (Full paper)

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakó helykiválasztása
2. Veszprémi Környezetvédelmi Konferencia, 1995. p.328-332.

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakók rekultivációja
Dísznövény 2002. Tájépítészeti szakmai tanácskozás, kiadvány: p. 16-17.

Ágnes Sallay:
Landfills in the landscape
ECLAS Conference Proceedings Budapest 2002. p.242-246

Sallay Ágnes:
Hulladéklerakók rekultivációja
A táj változásai a Kárpát-medencében, IV. Tudományos Táj történeti Konferencia,
Gödöllő, 2002. p.231-236.

SZAKMA SPECIFIKUS ALKOTÁSOK

Sallay Ágnes:
Esztergom-kertvárosi régi hulladéklerakó rekultivációs terve, 2001. szeptember

EGYÉB PUBLIKÁCIÓK PUBLIKÁCIÓK

Konferencia kiadványok: (Abstract)

Sallay Ágnes:
Térinformatika a tájfejlődés vizsgálatában
III. Térinformatika a felsőoktatásban Szimpózium, 1994. p. 83-84.

Kollányi L. - Sallay Á.:
Térinformatikai adatbázisok használata a zajvédelemben
"Települések zajvédelmi programja" konferencia, Veszprém 2000. p.10.

Kollányi L. - Sallay Á. - Engel P.:
A történelmi Magyarország középkori birtokviszonyai digitális térképen
III. Tájváltozásai a Kárpát-medencében Konferencia, 2000. p.2.

Konferencia kiadványok: (Full paper)

Barta L., Fatsar K., Gál Cs., Némethi Anikó, Tóth A., Sallay Á., Tóth Zs.:
Konfliktus kezelés Esztergom és Esztergom Kertváros térségében
III. Országos Környezettudományi Diákkonferencia, Szeged 1993. p.35-39.

Sallay Ágnes:
Tájváltozás Budapest XI. kerületében
II. Tájváltozásai a Kárpát-medencében Konferencia, 1998. p.309-312.

SZAKMASPECIFIKUS ALKOTÁSOK

Megvalósult vagy jóváhagyott tájépítészeti tervek

Területrendezési terv:

Csemez A., Kollányi L., Prajczner T., Sallay Á.:
Tervezett Duna Dráva Nemzeti Park és térsége regionális és tájrendezési terve,
Vizsgálat, 1995. (p.300+tervek)

Csemez A., Kollányi L., Sallay Á. Fehér K.:
A Duna Dráva Nemzeti Park és térsége területrendezési terv.
KÉE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Budapest 1999 (p. 172 + tervek)

Csemez Attila – Fehér Katalin – Kollányi László – Molnár József – Sallay Ágnes:
A Duna–Dráva Nemzeti Park és térsége területrendezési terve
Egyeztetési anyag
KÉE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Budapest 1999. (p. 68 + tervek)

Csemez Attila – Fehér Katalin – Kollányi László – Molnár József – Sallay Ágnes):
A Duna–Dráva Nemzeti Park És térsége területrendezési terve
KÉE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Budapest 1999. (p. 88 + tervek)

Csemez Attila – Fehér Katalin – Sallay Ágnes:
A Duna–Dráva Nemzeti Park és térsége területrendezési terve
egyeztetési anyagára érkezett észrevételek és a tervezői válaszok
KÉE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, Budapest 1999.(p. 202)

Csemez Attila — Fehér Katalin – Sallay Ágnes :
A tervezett Dunai Nemzeti Park (Szigetköz) és térsége területrendezési terve,
előkészítő fázis egyeztetési anyag
SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, KTM, 1999. (p.75.)

Csemez Attila — Fehér Katalin – Sallay Ágnes:
A tervezett Dunai Nemzeti Park (Szigetköz) és térsége területrendezési terv
SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, KTM 1999, (p.130.)

Csemez A., Kollányi L., Sallay Á. Fehér K.:
A tervezett Dunai Nemzeti Park (Szigetköz) és térsége területrendezési terv,
egyeztetési anyag , 2000. p.120.

Csemez Attila — Kollányi László – Kovács Krisztina – Rosivall Emese – Sallay
Ágnes:
Zöldfolyosó-rendszer kialakítása (Greenway System)
Dél-Budakörnyéki Zöldöv (Green Belt) pilot projekt
SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, 2000. (p.112 +mellékletek.)

Csemez Attila- Sallay Ágnes:
A tervezett Dunai Nemzeti Park (Szigetköz) és térsége területrendezési terv
egyeztetési anyagára érkezett észrevételek és tervezői válaszok
SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, 2001. november

Csemez Attila- Sallay Ágnes:
A tervezett Dunai Nemzeti Park (Szigetköz) és térsége területrendezési terv
SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék, 2001. november

Rácz T., Dékány P., Somogyi Zs., Sallay Á.:
Budapest digitális zöldfelületi katasztere 1994.

Objektum terv:

Sallay Ágnes-Rigó István:
A túrkevei Liget kertépítészeti terve, 2000. október

Sallay Ágnes:
Tárnok Gesztenyés utcai (Berki) játszótér terve, 2001. december

Sallay Ágnes:
Tárnok Géza utcai (Állomás) játszótér terve, 2001. december